

Ερευνητική εργασία Α΄ Λυκείου 2017 - 18

Θέμα: Ορισμός και Μορφές Αναπηρίας / Παιδική Αναπηρία

Μέλη: Διαμαντής Τζιτζιρής

Ειρήνη Φωτιάδου

Ιωάννα Μπουραζάνη

Λευτέρης Τζιτζιρής

Όνομα Ομάδας: «Οι Διαφορετικοί»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1) <u>Εισαγωγή</u>	3
A) Ορισμός Αναπηρίας.....	3
B) Αντιμετώπιση.....	3-4
Γ) Μορφές Αναπηρίας.....	4-6
2) Παιδική Αναπηρία.....	7
A) Εισαγωγή.....	8
B) Διείσδυση στο Θέμα.....	9-11
Γ) Σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικογένεια.....	12-13
3) Επίλογος.....	13
Πηγές.....	14

1. Εισαγωγή

Τα άτομα με αναπηρία πρέπει να ζήσουν σε ένα περιβάλλον χωρίς φραγμούς το οποίο θα τους δίνει την δυνατότητα επικοινωνίας και συμμετοχής με το υπόλοιπο κοινωνικό σύνολο. Απαραίτητη προϋπόθεση για το παραπάνω θεωρείται η θετική στάση και η αποδοχή τους από την κοινωνία. Δυστυχώς, τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις αποτελούν καθημερινό βίωμα για τα ανάπηρα άτομα καθώς υφίστανται πλήθος περιορισμών σε ποικίλους τομείς της ζωής τους όπως είναι η εκπαίδευση, η εργασία, η ψυχαγωγία και σε πολλά άλλα.

A) **Ορισμός Αναπηρίας:** Αναπηρία είναι ο περιορισμός της κοινής δραστηριότητας λόγου, έργου ή άμεσης αντίληψης λόγω σωματικής ή πνευματικής βλάβης ενός ανθρώπου. Διακρίνουμε τους σωματικά ανάπηρους και τους διανοητικά ανάπηρους. Η

αναπηρία γενικά διακρίνεται σε ολική και μερική καθώς και σε σωματική και διανοητική.

Β) Αντιμετώπιση: Η νοητική υστέρηση αντιμετωπίζεται με έγκαιρη παρέμβαση, πρώιμη κατά το δυνατό στην εξέλιξη της ζωής του παιδιού, με στόχο τις ανώτερες γνωστικές λειτουργίες (όπως αντίληψη, μνήμη, κατανόηση, μίμηση) μέχρι τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη μάθηση και την σχολική εκπαίδευση μέχρι τη βιωματική μάθηση και εκπαίδευση στην αυτο-φροντίδα και την ανεξάρτητη διαβίωση. Οι κατάλληλες παρεμβάσεις μπορούν να βοηθήσουν τα άτομα με νοητική υστέρηση να επιτύχουν έναν σημαντικό βαθμό κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης, στην ενήλικη ζωή τους, ενώ για τις περιπτώσεις των ατόμων που χρειάζονται μεγαλύτερη υποστήριξη μπορεί να βοηθήσει στην επίτευξη ενός μεγαλύτερου βαθμού αυτονομίας στην αυτο-φροντίδα και τη γενικότερη λειτουργικότητα του ατόμου σε βασικές δεξιότητες καθημερινής ζωής.

Γ) Μορφές Αναπηρίας:

• **Διαταραχές της ομιλίας.** Είναι μια διαταραχή κατά την οποία εμφανίζονται δυσκολίες στην αντίληψη, επεξεργασία και οργάνωση των ήχων σε λέξεις στο φωνολογικό σύστημα της γλώσσας. Δηλαδή μια ολόκληρη ομάδα ήχων δεν έχει κατακτηθεί σωστά και συνεπώς πολλαπλοί ήχοι προφέρονται λανθασμένα, ενώ δεν θα έπρεπε σύμφωνα με τη χρονολογική ηλικία του παιδιού.

• **Δυσκολίες μάθησης.** Ο όρος «μαθησιακές δυσκολίες» αποτελεί μια «γενική κατηγορία» στην οποία εντάσσονται παιδιά που δυσκολεύονται και φαίνεται να μην διαθέτουν τις απαραίτητες εκείνες ικανότητες με τις οποίες να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται επαρκώς στις σχολικές απαιτήσεις.

• **Ελαφρά ή μέση νοητική υστέρηση.** Τα άτομα με ελαφριά και μέση νοητική υστέρηση μαθαίνουν με πιο αργό ρυθμό. Προσλαμβάνουν ευκολότερα συγκεκριμένες έννοιες και παρουσιάζουν δυσκολία στις αφηρημένες έννοιες, στην αντίληψη, στη μνήμη και δυσκολία στο να γενικεύσουν, να συνδυάσουν και να μεταφέρουν γνώσεις. Η εκπαίδευση αυτών των ατόμων επικεντρώνεται σε δεξιότητες καθημερινής ζωής, έτσι ώστε τα άτομα αυτά να γίνουν όσο το δυνατόν αυτόνομα και ανεξάρτητα.

• **Βαριά νοητική υστέρηση.** Σχετικά με τα άτομα με σοβαρή και βαριά νοητική καθυστέρηση, χρειάζονται την επίβλεψη των ατόμων που τους φροντίζουν. Ως προτεραιότητα στη διδασκαλία τους τίθεται η εξάσκηση σε δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης και σε κοινωνικές δεξιότητες γιατί αυτές έχουν μεγαλύτερο βαθμό σημαντικότητας για την ποιοτική διαβίωση τους. Το εκπαιδευτικό σύστημα μπορεί να εξυπηρετεί την αναπαραγωγή ή ανατροπή των κοινωνικών δομών και σχέσεων. Χαρακτηρίζεται από σημαντικά μειωμένη νοητική λειτουργία και ελλείμματα σε δεξιότητες και συμπεριφορές που βοηθούν το άτομο να προσαρμοστεί στο περιβάλλον.

- **Σοβαρές συναισθηματικές διαταραχές.** Τα συναισθήματα της κατάθλιψης και της μανίας (δηλαδή η ευφορία και η έξαρση που κάποιες φορές αισθανόμαστε) είναι συνηθισμένα και αποτελούν μέρος της καθημερινής ύπαρξης. Σε κάποιες περιπτώσεις όμως αυτά τα συναισθήματα έχουν τέτοια ένταση και διάρκεια που διαταράσσουν σημαντικά την καθημερινότητα του ατόμου. Αυτές οι καταστάσεις ονομάζονται Διαταραχές της Διάθεσης ή Συναισθηματικές Διαταραχές.

- **Διάφορα οργανικά νοσήματα.** Οργανικά νοσήματα είναι τα βραχυχρόνια ή μακροχρόνια προβλήματα υγείας που προκαλούν τη μείωση της δύναμης, της ενεργητικότητας και της εγρήγορσης του ατόμου που υποφέρει και επιδρούν αρνητικά στην παραγωγικότητα, την εκπαιδευτική απόδοση και την ποιότητα ζωής του.

- **Σοβαρή απώλεια ακοής.** Οποιοδήποτε πρόβλημα στο έξω ή μέσο αυτί που έχει ως αποτέλεσμα ο ήχος να μην άγεται όπως πρέπει αποκαλείται βαρηκοΐα αγωγιμότητας. Οι βαρηκοΐες αγωγιμότητας είναι συνήθως ήπιας ή μέτριας σοβαρότητας, μεταξύ 25 και 65 ντεσιμπέλ.

- **Πολλαπλές μειονεξίες.** Άτομο με ειδικές ανάγκες ή μειονεκτικό άτομο είναι αυτό που υποφέρει από οποιαδήποτε συνεχιζόμενη ανικανότητα του σώματος, του πνεύματος ή της προσωπικότητας.

- **Κώφωση.** Απώλεια ακοής ονομάζουμε την ελάττωση της ακουστικής ικανότητας που είναι αποτέλεσμα βλάβης σε ένα ή περισσότερα τμήματα του έξω, μέσου ή έσω ωτός. Όταν η απώλεια ακοής είναι ολική (βαθιά) μιλάμε για κώφωση, ενώ όταν είναι μερική κάνουμε λόγο για βαρηκοΐα. Η απώλεια ακοής μπορεί να έχει γενετικές ή περιβαλλοντικές αιτίες καθώς και να προκαλείται λόγω γήρανσης. Μπορεί να είναι μονόπλευρη (στο

ένα αυτί) ή αμφοτερόπλευρη (και στα δύο αυτιά), προσωρινή ή μόνιμη.

- **Ελλιπής όραση.** Υπάρχουν πολύ τύποι οφθαλμικών προβλημάτων και διαταραχών της όρασης. Αυτοί περιλαμβάνουν, θολή όραση, άλω, τυφλά σημεία, μυιοψίες και άλλα συμπτώματα. Η θολή όραση είναι η απώλεια της οξύτητας της όρασης και η αδυναμία να βλέπετε μικρές λεπτομέρειες. Τα τυφλά σημεία είναι μαύρες "τρύπες" στο οπτικό πεδίο, όπου δεν βλέπετε τίποτα.

2. Παιδική Αναπηρία

A) Εισαγωγή

Αναφερόμαστε σε παιδιά με αναπηρία (ειδικές ανάγκες) , συμπεριλαμβάνουμε παιδιά με ιατρικά θέματα, αυτισμό, αναπτυξιακές δυσκολίες, προβλήματα με τον λόγο και την σίτιση, την όραση και την ακοή, σωματικές αναπηρίες, χρόνιες ασθένειες, συμπεριφοριστικά θέματα ή διαταραχές ψυχικής υγείας, πρόωρη γέννα, μαθησιακές δυσκολίες.

B) Διείσδυση στο Θέμα

Η ύπαρξη ενός παιδιού με αναπηρία αποτελεί μια μεγάλη δοκιμασία για όλη την οικογένεια. Με τον όρο παιδική αναπηρία, αναφερόμαστε σε μεγάλο αριθμό παθήσεων, που δημιουργούν κινητικές, νευρολογικές, νοητικές διαταραχές στα παιδιά και επηρεάζουν συνολικά την εξέλιξή τους.

Πολλοί γονείς και κηδεμόνες καταφέρνουν να μάθουν πώς να διαχειρίζονται τις απαιτήσεις που έχει το μέγλωμα ενός παιδιού με ειδικές ανάγκες αφού κατανοήσουν τα συναισθήματά τους και τα αποδεχτούν ώστε να μπορέσουν να τα αντιμετωπίσουν. Το μόνο βέβαιο είναι ότι δεν βιώνουν όλοι τα ίδια συναισθήματα. Όμως είναι βοηθητικό για τους γονείς να γνωρίζουν κι έτσι να τους είναι πιο εύκολο να συνειδητοποιήσουν ότι οι εμπειρίες τους και τα συναισθήματά τους είναι φυσιολογικά.

Ένα από τα συνήθη συναισθήματα είναι η **θλίψη**. Και προκαλείται από την απώλεια του «τέλειου μωρού/παιδιού» που περίμεναν πριν την γέννα ή πριν λάβουν κάποια διάγνωση. Επίσης χάνουν τις ελπίδες και τα σχέδια που είχαν κάνει για το μέλλον του παιδιού

τους, για τον τρόπο ζωής προ της γέννησης ή πριν την διάγνωση. Ο θυμός επίσης που βιώνουν αφορά κάποιες φορές τον εαυτό τους, άλλες τον σύντροφό τους και το παιδί τους, το σύστημα υγείας αλλά και το εκπαιδευτικό σύστημα, το θεραπευτικό επιτελείο αλλά και το γενικότερο σύστημα αξιών που χαρακτηρίζει την κοινωνία μας.

Οι **ενοχές** είναι πολύ κοινό συναίσθημα καθώς θεωρούν ότι είναι ανίκανοι να προστατεύσουν το παιδί τους αλλά και να περιορίσουν την οδύνη που βιώνει. Ακόμα ενοχοποιούν τον εαυτό τους για την περιορισμένη προσοχή που δίνουν στο άλλο παιδί της οικογένειας το οποίο δεν έχει κάποιο ειδικό πρόβλημα, όπως επίσης για την σχέση τους με τον σύντροφό τους αλλά και για την παραμέληση του εαυτού τους.

Η **χαμηλή αυτοεκτίμηση** προκαλείται από την αδυναμία τους να έχουν άποψη στις συναναστροφές με τόσους πολλούς ειδικούς οι οποίοι προσδίδουν ποικίλλες ετικέτες και διαγνώσεις στο παιδί. Εστιάζουν στο ότι υπό κανονικές συνθήκες οι αποφάσεις τους σχετικά με την ανατροφή του παιδιού τους θα ήταν σωστές ενώ τώρα δεν λειτουργούν λόγω των ειδικών του αναγκών.

Πολλοί φόβοι για το μέλλον του παιδιού, τις εκπαιδευτικές του ανάγκες, την ικανότητά του να ζήσει ανεξάρτητο όταν μεγαλώσει, την ασφάλειά του, τον πιθανό θάνατό, μια σταθερή σχέση με κάποιον σύντροφο, αλλά και για την δική τους ψυχική υγεία και την επόμενη κρίση του παιδιού.

Οι γονείς και οι κηδεμόνες οφείλουν να διατηρήσουν ένα καλό σύστημα υποστήριξης γύρω τους κι αυτό μπορεί να γίνει με συναντήσεις και συναναστροφές με άλλες οικογένειες παιδιών με ειδικές ανάγκες, επαναπροσδιορίζοντας την σχέση τους με τον σύντροφό τους, ενισχύοντας έναν περίγυρο από ανθρώπους που τους νοιάζονται και δέχονται το παιδί τους αλλά και τις επιλογές τους σαν γονείς και βάζοντας σε εφαρμογή ένα πλάνο θεραπείας που θα είναι υποστηρικτικό και θα ενδυναμώνει τους ίδιους ώστε να μπορούν να παίρνουν τις σωστές αποφάσεις για την οικογένειά τους στο σύνολό της.

Οι οικογένειες ακριβώς όπως και οι άνθρωποι ποικίλλουν και συνεπώς αντιδρούν διαφορετικά προς την αναπηρία ενός παιδιού. Όταν γίνει η διάγνωση για μια μόνιμη αναπηρία ενός βρέφους οι γονεϊκές αντιδράσεις είναι υπερβολικά ατομιστικές.

Η γέννηση ενός οποιουδήποτε παιδιού προκαλεί ορισμένες αλλαγές στις οικογενειακές σχέσεις για τις οποίες οι πιο πολλοί γονείς είναι κάπως προετοιμασμένοι και προσαρμόζονται. Όμως δεν είναι ποτέ έτοιμοι για τη γέννηση ενός ανάπηρου παιδιού και ούτε και για τις συνέπειες που έχει η παρουσία ενός τέτοιου παιδιού.

Για τους περισσότερους το πρόβλημα του παιδιού τους είναι αξεπέραστο, αφού εκτός από την έλλειψη γνώσεων για το πώς θα το αντιμετωπίσουν έχουν να κάνουν με την αρνητική στάση της κοινωνίας και πολλές φορές τη στήριξη του κράτους.

Αρκετοί πιστεύουν ότι η στάση των γονιών επηρεάζει και τη στάση των παιδιών, ότι η κοινωνική αποδοχή επηρεάζεται από την τοποθέτηση των γονιών απέναντι στο πρόβλημα. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί όταν συνειδητοποιήσουμε ότι η αναπηρία είναι ένα γεγονός, ενώ η μειονεξία για την αναπηρία κατασκευάζεται αρχικά από την ίδια την οικογένεια. Την μειονεξία για την αναπηρία του το άτομο αρχίζει να την νοιώθει όταν έρχεται σε επαφή με το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον. Συχνά νοιώθουν την απώρριψη και την απομόνωση, των ανθρώπων γύρω τους.

Γ) Σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικογένεια

Η οικογένεια αντιμετωπίζει αρκετές δυσκολίες που αφορούν σε όλα τα επίπεδα της ζωής της και αυξάνονται όσο μεγαλώνει το παιδί. Οι πιο σημαντικές είναι:

- Η τροποποίηση των οικογενειακών ισορροπιών και των σχέσεων.
- Η αποδοχή του παιδιού στο στενό και ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον από την ημέρα της διάγνωσης.
- Η συμμετοχή στην εκπαίδευσή του παιδιού με παραπάνω χρόνο και κόπο από ότι χρειάζεται ένα άλλο παιδί.

- Η αύξηση των εξόδων για μεγάλο χρονικό διάστημα (θεραπείες, εκπαίδευση, ειδικός εξοπλισμός).
- Η κόπωση από τη συνεχή φροντίδα, την αναζήτηση κατάλληλων εκπαιδευτικών και θεραπευτικών πλαισίων, την αναζήτηση τοποθέτησης του σε κάποιο σχολείο ή εργασία.
- Η συνεχής προσπάθεια ένταξης του παιδιού τους σε κάθε νέο κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον, εκτός από τους χώρους εκπαίδευσης.
- Η παραίτηση από την προσωπική και συζυγική πολλές φορές ζωή τους.
- Η αγωνία για το μέλλον του παιδιού, όταν οι γονείς θα πεθάνουν

Όλες αυτές οι δυσκολίες όμως για να αντιμετωπιστούν χρειάζονται δυνατές σχέσεις μεταξύ των μελών και καλή εσωτερική οργάνωση της οικογένειας. Αυτό είναι αρκετά δύσκολο αν λάβουμε υπόψη ότι οικογένειες χωρίς παρόμοια προβλήματα δυσκολεύονται να διατηρήσουν τη συνοχή τους.

Περιβαλλοντικά αίτια Τα περιβαλλοντικά αίτια επενεργούν οποιαδήποτε στιγμή μετά τη σύλληψη και μπορούν να διαχωριστούν σε: αυτά που δρουν κατά την περίοδο της κύησης, αυτά που δρουν κατά τη διάρκεια του τοκετού και αυτά που επενεργούν κατά την παιδική ηλικία.

4) Επίλογος

Τα άτομα με αναπηρίες είναι πρώτον και κυριότερο άνθρωποι και θα πρέπει να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες για πλήρη συμμετοχή στην τοπική κοινότητα και κοινωνία με οποιοδήποτε άλλο άτομο.

Links: <https://www.noesi.gr/book/syndrome/mentalretardation>

<https://www.ucy.ac.cy/psifides-gnosis/documents/psifides-gnosis/%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/Panayi%20TsiatikaSymeonidou.pdf>

<http://11lyk-irakl.ira.sch.gr/EREYNHTIKES%20ERGASIES/2011-2012/a%20tetr%202011-2012/dhmosieush/atoma%20me%20anapiria.pdf>

<http://ir.lib.uth.gr/bitstream/handle/11615/39692/11145.pdf?sequence=1>

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CF%80%CE%B7%CF%81%CE%AF%CE%B1>

<https://www.noesi.gr/book/syndrome/mentalretardation>